

JUSTIITSMINISTEERIUM

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 17.09.2024

Meie 18.10.2024

nr 1.1-10.1/3097-6,
RAM/24-0716/-2K
nr 8-2/5218

Väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnou kooskõlastamine

Austatud minister

Rahandusministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks väärtpaberituru seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (sooline tasakaal) eelnõu (*eelnõu*). Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

1. Tegime esimesel kooskõlastusringil märkused vastutuse sätetes kavandatud karistumäärade kohta. Seletuskirja on täiendatud ning selgitatud, miks konkreetsete sätete puhul on mõistlik juriidilise isiku karistusena kuni 400 000-eurone rahatrahv. Leitakse, et karistamine niivõrd kõrges määras nagu teiste väärtpaberituru seaduse (VPTS) väärteokoosseisude puhul ei ole põhjendatud. Samas mõõndakse, et üldjuhul ei järgne normi rikkumise korral kohe väärteomenetlust. Väärteomenetlust rakendatakse üksnes süstemaatiliste ja korduvate eksimuste korral või kui ettekirjutus ja sunniraha ei ole viinud normi rikkumise lõpetamiseni.

VPTS § 234¹ sätestab sunniraha suuruse. Lõike 3 kohaselt on haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral sunniraha ülemmäär juriidilise isiku puhul esimesel korral kuni 32 000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid olenevalt sellest, milline summa on suurem, kokku kuni 15 000 000 eurot või kuni 15 protsenti aastast kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale juhtimisorgani kinnitatud raamatupidamise aastaaruandele või kuni kolmekordsele rikkumise tulemusel teenitud kasumile või kuni kolmekordsele rikkumise tulemusel ära hoitud kahjumile vastav summa, kui sellist kasumit või kahjumit on võimalik kindlaks teha.

Kooskõlastustabelis tuuakse välja, et keeruline kui mitte võimatu oleks määratleda kasu (või ära hoitud kahju), mis on teenitud direktiivis ettenähtud kohustuste rikkumisega, näiteks kuidas määrata, mis oli kvantitatiivse eesmärgi seadmise kohustuse rikkumisega (VPTS § 237⁹⁰) või soolise tasakaalu aruandlusega seotud kohustuste rikkumisega (VPTS § 237⁹¹) teenitud kasu. Karistussätted, mis kasutavad trahvi suuruse määramisel teenitud kasu vormelit, on üldjuhul seotud rikkumistega, mis pannakse toime selleks, et kasu saada, seetõttu on võimalik ka teenitud kasu või ära hoitud kahju määratleda. Käesoleval juhul ei ole rahatrahvi võimalik siduda teenitud kasumiga.

Kui võrrelda ühelt poolt juriidilisele isikule karistusena kavandatavat kuni 400 000 euro suurust rahatrahvi ning teiselt poolt lubatud sunniraha, mida võib kokku kohaldada kuni 15 miljoni suuruses summas, siis on järelevalve käigus kohaldatav meede kordades kõrgem kui väärteo eest ettenähtud karistus. Kooskõlastustabelis selgitatakse, et sunniraha ei ole karistus. Märkime, et karistus on *ultima ratio*, riigi sekkumise viimane, kõige intensiivsem vahend. *Ultima ratio* põhimõttest tulenevalt peaks riikliku järelevalve käigus kohaldatav meede olema karistusest leebem. Seega peab sunniraha kohaldamise praktika tagama, et sunniraha on igal konkreetsel juhtumil kas madalam või äärmisel juhul võrdne väärteo eest rakendatava rahatrahviga.

Palume seletuskirjas täiendavalt selgitada, kuidas tagatakse, et riikliku järelevalve käigus kohaldatav sunniraha ei mõju oma olemuselt juriidilisele isikule karistusena. Samuti palume selgitada, miks võib järelevalve raames sunniraha kohaldamisel võtta aluseks teenitud kasumi, aga väärteo puhul rahatrahvi määramisel seda teha ei saa.

2. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiitsministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiitsministeeriumi märkustega

Katariina Kärsten 53888918
Katariina.Karsten@just.ee
Einar Hillep